

Nýtt undirvísingartilfar til føroyskar næmingar:

Skúlanæmingar kunnast um síni egnu livivikur

Føroya Skúlabókgarunnur hevur givið út frálærutilfar í samband við frágreiðingina hjá millum øðrum fakfeløgnum um livivikur føroyinga í dag í mun til tá nóg mikið var til hjá øllum

Nú fáa føroyskir skúlanæmingar í framhaldsdeildini í fólkskúlanum eins og í hægri skúlanum nýtt undirvísingartilfar sum má sigast at vera ógvuliga viðkomandi.

Føroya Skúlabókgarunnur hevur í samstarvi við Verkabólkin fyrri fakfeløgini givið út frágreiðingina "Um livivikur føroyinga".

Út frá skattaskrásetingum verða figgjarviðurskiptini lýst fyrri árin 1989 til 93. Júst hesi árin, frá tá alt var mest og størst, og til veruliga krepputíðirnar komu.

Sjálvt talgrundarlagið í kanningini er ógvuliga rúgvsmikið, so her eru bert høvuðsníðurstøðurnar tiknar við. Annars eru tøluni neyvari lýst í frágreiðingini, og gevur tað lesaranum møguleika til at gera sínar egna niðurstøður.

Før fyrri at lesa hagtøl
Saman við sjálvari frágreið-

ingini um livivikur føroyinga eru tvey arbeiðshefti. Annað fyrri framhaldsdeildina í fólkskúlanum, og hitt fyrri miðnámsútbúgvingarnar. Tað eru teir báðir, Jens Petur Gaard og Edvard Olsen, sum hava lagt arbeiðsheftið fyrri fólkskúlan til rættis. Teir ásanna, at lítið tilfar er um inntøkuviðurskiptini hjá føroyingum, og tí skuldi frágreiðingin verða eitt gott ískoyti at arbeiða við í elstu flokkunum. Teir halda, at tilfarið kann millum annað nýtast í søgu og samtið, landalæru og í rokning. Teir leggja tó dent á, at frágreiðingin er ikki skúlabók, og tí varð farið at gera arbeiðsheftið, sum kann lýsa kanningina eitt sindur nærri og gera næmingarnar betur fýrar fyrri at lesa hagtøl.

Fastur táttur í kjakinum

Høvundarnir til arbeiðs-

heftið til miðnámsútbúgvingina eru Holger Arnberg og Christian Ihlen. Teir halda tað hava týðning, at næmingar í miðnámskúlanum fáa møguleika til at arbeiða við hagtølum eins og aðrastaðni, har kjak um samfelagsviðurskipti fer fram. Teir halda, at tilfarið hagtøl um livivikur okkara eiga at vera ein fastur táttur í kjakinum um kreppuna, sum fer fram millum manna.

Høvundarnir halda, at endamálið at gera arbeiðsspurningar til frágreiðingini er millum annað, at næmingarnir á miðnámskúlanum og onnur áhuga fáa eina tilvitan um, hvussu livivikurini hava verið í samfelagnum seinastu árin. Somuleiðis at gera næmingar fýrar fyrri at bera saman og døma um viðurskipti, sum hava avgerandi týðning fyrri livivikurini hjá fólki í dag. Eisini halda teir, at tað

hevur stóran týðning, at næmingurin dugir at nýta hagtøl, kurvar og stabba-myndir.

Høvundarnir hava gjørt spurningar við ymskum torleikastigi um ymsk evni fyrri á hendan hátt at geva dømir um, hvussu ein nágreiniliga kann viðgera upplýsingar, sum eru í frágreiðingini.

Sjálva frágreiðingina hevur Karin Toftegaard lagt til rættis, prentað hevur P. Einars Prent, og Skúlabókgarunnurin gevur út. Frágreiðingin kostar 40 krónur, arbeiðsheftið til fólkskúlan kostar 25, og tað til miðnámsútbúgvingarnar kostar 30 krónur.

tór.-

Frá góðum tíðum til krepputíðir

Frá 1989 til 93 er reallønin minkað við 23 prosentum

Tíðarskeiðið, sum frágreiðingin viðgerð, hevur av onkrum verði nevnt tíðarskeiðið frá tá alt bar til og til einki bar til. Lýst í tølum er nettolønarafturgongdin í meðal fyrri hvørt húski frá 1989 til 93 11 prosent, men verður prísalsbroytingin tikið við, er talan um eina reallønarminking upp á 23 prosent.

Í einum samandrætti í frágreiðingini verður millum annað sagt, at inntøkubýtið millum hjúnarfelagar er broytt soleiðis, at inntøkan hjá hjúnarfelagum er javnari, av tí at afturgongdin fyrri giftar kvinnur er nógvi minni enn fyrri giftar menn.

Einasti bókur, sum hevur eina munandi inntøkuhekkning hetta tíðarskeiðið, eru tey eldru. Krígspensiónin, sum kom í 1993, er ein stór orsök til tess.

Men tað er eisini stórir munur á meðalinntøkum í teimum ymskum landspørnum. Allir landspartar liggja undir meðaluttan Tórshavnar-økið, har húskini í meðal

hava hægstu inntøkuna.

Eisini er stór broyting at siggja í býtinum millum vinnugreinar. Fyri høvuðsbólkarnar, framleiðsluvinnur, bygging, handil, flutning v.m. er ein minking. Hinvegin er bólkurin almennar tænastur øktur. Her er talan um veitingar frá Almannastovuni, krígspensión og arbeiðsloysisstuðul.

Minni inntøka men hægri skattur

Í 1989 var meðalinntøkan fyrri hvørt húski 354.000 krónur, og fyra ár seinri var hon stívliga 324.000 krónur. Hetta er ein afturgongd upp á átta prosent. Men hetta tíðarskeiðið øktist skatturin hóast lønin fór niður. Skatturin øktist við tveimum prosentum so afturgongdin í nettointøkuni gjørdist 11 prosent.

Men tað, sum gjørdi enn størri mun var prísalsvøksturin, sum var 15,9 prosent. Sostatt er talan um eina reallønarminking upp á 23 prosent.

tór.-

Skúlarnir halda fram

Miðnámskúlin í Suðuroy og HF í Klaksvík taka aftur upp næmingar

Landsstýrismaðurin í skúlamálum, Eilíf Samuelsen, hevur nú slept ætlan síni at miðnámskúlin í Suðuroy ikki skuldi taka næmingar inn í ár á fiskivinnu- og handilsútbúgvingina og HF í Klaksvík heldur ikki skuldi taka upp næmingar. Landsskúla-fyrirsitingin hevur lýst, at áhugaði kunnu fáa umsóknarbløð, og at freistin at søkja er sett til 7. apríl.

Tað stóð annars hart á at fáa landsstýrismannin at ganga frá hesum. Teir fýra samgongingmennirnir Jóhannesen, Álvur Zachariassen, Jákup Joensen og Henrik Old kravdu, at skúlarnir

hildu fram. Annars var samgongan í vanda.

Í seinasta skirvi teirra til landsstýrið søgdu teir, at verandi støða í skúlamálum v. Eilíf Samuelsen, landsstýrismanni, lýsir fyrri Føroya fólki eitt landsstýri, sum í skilaleysum treiski fremur brot á lógtingsins samtyktir. Teir fýra tingmennirnir kravdu, at skúlamálið varð avgreitt beinanvegin.

Hetta hevur so landsstýrismaðurin eftirlíka, og skúlarnir halda tí fram.

tór.-

Afturgongdin frá 1989 til 1993 fyrri allar vinnubólkar tilsamans er 16 prosent. Í øllum førum er talan um afturgongd uttan heilsu- og almannaverk, figging og trygging og felagsskapi, mentan v.m.

Vinnugreinin, sum hevur størstu afturgongdina er bygging. Afturgongdin innan hesa vinnu er 66 prosent. Innan fiskaværuðnað er afturgongdin 45 prosent, og innan fiskiskap 24 prosent.

tór.-

